

TINI-SOS

*The International New Issues In Social
Sciences*

Number: 3   pp: 58-72   Summer 2016

**KADINLARIN SOSYOEKONOMİK HAYATA KATILMALARINDA HİBE
DESTEKLERİNİN ÖNEMİ: ÜÇ BAŞARI HİKÂYESİ**

Nurten KÜÇÜK *

**JELL:
M31**

ÖZET

Nüfusun yaklaşık yarısını kadınlar oluşturmakta, gelecek nesillerin yetiştirilmesinde kadınlar büyük rol oynamaktadır. Bu nedenle kadının ekonomik hayata katılımı ve sosyal yönden gelişimi kendisine, ailesine ve topluma yararlar sağlayacaktır.

Toplumda ve ailede önemli bir konuma sahip olan kadınların ülkemizde sosyal hayata katılımlarında dezavantajlara sahip oldukları bilinmektedir. Bunun giderilmesi, kadının eğitilmesi ve güçlendirilmesi, aile ekonomisine ve çocukların geleceğine olduğu kadar ülke kalkınmasına da katkı sağlayacaktır.

Kadınların sosyal ve ekonomik faaliyetlere katılabilmeleri için gerekli bilgi ile donatılmaları, işe başlarken doğru bir biçimde yönlendirilmeleri ve başlangıçta belli ölçüde de olsa parasal olarak desteklenmeleri, bu bakımdan ayrıca önem arz etmektedir.

---

* Öğr. Gör., Gümüşhane Üniversitesi Gümüşhane MYO, nurtenkucuk@gumushane.edu.tr

Kadınların sosyo ekonomik hayata katılmalarında hibeler büyük önem arz etmektedir. İş Kurumu ve KOSGEB destekleri ile AB fonları, kadınların yararlanabilecekleri önemli destek başlıklarıdır.

Türkiye İş Kurumu, işe yönlendirme ve eğitim programları ile kadınların sosyo ekonomik hayata katılmalarını desteklemektedir.

KOSGEB, ülkemizde en kapsamlı destek uygulamalarına sahip kuruluştur. KOSGEB uygulamalı girişimcilik eğitimleri düzenlemekte, bu eğitimlerden sertifika alan kadınlara hibe desteği vermektedir. Bu hibe desteğinin ötesinde işini geliştirmek isteyenlere yönelik olarak iki yıl vadeli, faizsiz kredi imkânı sunmaktadır.

AB, işgücünün yetiştirilmesi, yeni iş kurulması ve mevcut işyerinin geliştirilmesi konusunda hibe destekleri sunmaktadır. Ayrıca sivil toplum kuruluşlarının yaygınlaşması ve kadınların sosyal aktivitelere yönlendirilmeleri konusunda hibe programları uygulamaktadır.

Bu desteklerin tamamı, dezavantajlı gruplar üzerinde yoğunlaşmaktadır.

Bu çalışmanın amaçları şunlardır:

* Kadınların sosyo ekonomik hayata daha fazla katılımını sağlayacak çeşitli hibe programlarını paylaşmak ve

* Bu desteklerden yararlanılarak Bayburt, Gümüşhane ve Kastamonu'da gerçekleştirilmiş olan, farklı sektörlerden üç başarı hikâyesini paylaşmak.

Bu amaçlar çerçevesinde çalışma kapsamında, hibe destekleri incelenecek, örnek üç başarı hikâyesi sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: AB fonları, KOSGEB Destekleri, hibeler, kadın girişimciler

THE IMPORTANCE OF THE GRANT SUPPORT TO PARTICIPATE SOCIO-ECONOMIC LIFE OF WOMEN: THREE SUCCESS STORY

ABSTRACT

Nearly half of the population composed of women, women plays a major role in the upbringing of future generations. For this reason, will provide benefits to the family and the community the participation of women in economic life and social development,

Women who have an important position in the society and the family is known to have their disadvantages to participate in the social life of our country. Elimination of this, training of women and empowerment, will

contribute to the development of the country as much as her family economy and the future of children.

Equipped with the knowledge necessary of women's to participate in the social and economic activities when guidance them the correct way to get started in his business life, and, it would be useful to financially support initially, a certain amount of albeit.

Receiving grants to participate in the socio-economic life of women is of great importance. Employment agency, KOSGEB support and the EU funds, the support that women can use are important chapters

The Turkish employment agency supports to participate in the socio-economic life of women with job orientation and training programs.

KOSGEB is practices with the most comprehensive support for Enterprise in our country. KOSGEB applied entrepreneurship training for women in training that provided the certification of grant support. beyond this grant It support a two-year term, interest-free loans offers who want to improve the work.

The EU offers support of grant cultivating workforce and establishment of new business and development on the your existing business. Also implementing the program directing the social activities of women and also the proliferation of civil society organizations.

All of this support concentrates on disadvantaged groups.

The objectives of this study are as follows:

- * To share of various grant programs for Women's participation in socio economic life and
- * To share three success story benefiting this support held from Bayburt, Gümüşhane and Kastamonu in Turkey on three different sectors.

within the framework of these objectives, in this articles, examine of the grant support and the sample three success stories will be presented.

Key words: EU funds, KOSGEB support, grants, women entrepreneurs

1. Giriş

Toplumun yarısını oluşturan kadınların ekonomik hayata katılmaları, hem kendilerinin sahip oldukları temel ayrıcalıkların sosyo ekonomik hayata aktarılması hem de girişimciliğin bilinen yararlarının katlanması bakımından önem arz etmektedir.

Kadın girişimciliğın artırılmasına yönelik destek ve teşvikler, bir takım dışsal faktörler ve kadınların iç dünyaları itibariyle sahip oldukları özellikleri, bugün kadın girişimciliğinde artış sağlamıştır.

Bu çalışmada kadın girişimciliğinin gelişimi ve önemine kısaca değinilmiş, girişimciliğın artırılmasına yönelik destekler; İşKur, KOSGEB ve AB hibe programları çerçevesinde incelenmiş, bu üç alanda farklı illerde gerçekleştirilmiş olan üç başarı hikâyesi paylaşılmıştır.

2. Kadın Girişimciliğın Gelişimi ve Önemi

Girişimcilik; bir işletmenin kurulması, yönetsel süreçlerin işletilmesi, üretim ve pazarlamaya yönelik tüm risklerin üstlenilmesi gibi, bir işin kurulması ve yürütülmesine ilişkin faaliyetler bütünü olarak tanımlanmaktadır (Küçük, 2015a: s. 29).

Girişimcilik, yeni fikirlerin hayata geçirilmesi, gelir dağılımının dengesizliğini azaltması, istihdama ve sermaye birikimine katkı sağlaması gibi temel yararları sahiptir. Bugün toplumun yaklaşık yarısını teşkil eden kadınların girişimcilik konusuna ilgi göstermesi, duygu, hayal, his, empati ve inceliklerini bu alana da yansıtması sonucunda sosyoekonomik yararların bir anda artan oranda ivme yakalayacağı değerlendirilebilir.

Kadınların ekonomik hayata katılmalarını sağlamak üzere bir takım çalışmalar yürütülmekte, bunda büyük ölçüde netice alınmaktadır. Son yıllarda kadınların ekonomik hayata katılımlarının önemli düzeyde arttığı gözlenmektedir. Bu artışın nedenleri dışsal ve içsel iki farklı bakışla ele alınabilecek olup, dışsal faktörler olarak aşağıdaki hususlar ifade edilebilir:

- * Ailelerin bilinçlenmesi,
- * Sosyal devlet anlayışının güçlenmesi,
- * Ülkemizin gelişmesi,
- * Hükümetlerin son yıllarda konuya hassasiyetlerinin artması ve
- * Okuyan kızların sayısının ve doğal olarak genel toplam içindeki yüzdesinin artması,

Bunların yanında kadınların ekonomiye katılmalarındaki artış, bir takım içsel etkenlerle de açıklanabilir. Bu içsel faktörlerin başlıcaları şunlardır:

- * İhtiyaçların çeşitlenmesi ve buna bağlı olarak paraya olan gereksinimin artması,
- * Başkalarına bağlı olmadan, kendi ayakları üzerinde durma isteği,
- * Kendini ispat etme düşüncesi,

* Değer üretme isteği ve

* Hayatın akışının hızlanması, yoğun trafik ve mesafelerin uzaması sonucunda, insanların özellikle öğle yemeklerini işyerinde veya çocukların okulda yeme durumunun sözkonusu olması. (aileye yönelik şefkat, içsel bir öge olarak ele alınmıştır.)

Kadınlara yönelik pozitif ayrımcılıklar, kadınları harekete geçirmeye yönelik programlar, motive edici ya da ikna edici sunumlar ve hizmet sektörünün gelişmesi de kadın girişimciliğinin gelişmesini kolaylaştırmıştır.

Kadına yönelik pozitif ayrımcılık ve bu bağlamda sunulan destek ve teşvikler, kadınlar için cazip gelmiş, onları kendi işlerini yapma konusunda teşvik edici olmuştur.

Kadınların ekonomik hayata katılmalarını motive etmek ve onları girişimcilik konusunda ikna etmek için hazırlanan programlar, düzenlenen panel ve konferanslar, işe atılma konusunda kadınları cesaretlendirmiştir.

Hizmet sektörünün gelişmesi sonucunda, eve veya işyerine kadar yapılabilen yemek servisleri, evde yemek yeme konusunu kolaylaştırmış, beraberinde çocuk bakımı gibi hizmetler kadının çalışması için zaman üretebilmesine katkı sağlamıştır.

Girişimciliğin önemi temelde iki bakış açısıyla incelenebilir. Bunlardan birincisi bireyin özyetkinliğine katkısı, diğeri de bireysel ve toplumsal yararlarıdır. Bu iki husus burada birkaç başlıkta ifade edilecektir (Küçük, 2015a: 70-71).

Bireyin özyetkinlik ve gelişimi bakımından girişimciliğin önemi kısaca ifade edilecek olursa;

* Girişimcilik insana kâinattaki üstün yanının hatırlatılmasıdır.

* Girişimcilik insanın uçsuz bucaksız yeteneklerinin ortaya çıkarılmasıdır.

Girişimciliğin bireysel ve toplumsal yarar bakımından önemi ise şöyle özetlenebilir:

* Girişimcilik farklı heyecanların, farklı bakışların çözüm sürecine katılmalarını sağlar.

* Girişimcilik farklı cinsiyet, yaş ve zekâyâ sahip bireylerin sahaya çıkmasını sağlar.

* Girişimcilik farklı ihtiyaç, beklenti ve eğilimleri olan bireylerin düşüncelerini paylaşmalarına katkı sağlar.

* Girişimcilik farklı yetenek ve eğitim sahibi olan bireylerin bir araya gelmelerine, sinerji oluşturmalarına katkı sağlar.

* Girişimcilik iş üretilmesine, istihdama ve üretime katkı sağlar. Böylece kalkınma gerçekleşir.

Kadın girişimciliği, bu temel yararların yanında;

* Toplumun dezavantajlı bir grubunun geliştirilmesi ve

* Toplumdaki konumunun güçlendirilmesi,

gibi içsel yararlar sağlamaktadır.

Bunun yanında; erkeklere göre farklı bir his dünyasına sahip, daha iyi empati yapabilen, öngöruları daha iyi olan, hayatı daha samimi yaşayan, şefkati daha yoğun, hayal dünyası daha uçsuz bucaksız ve ince ruhlu bir varlığın taşın altına elini koyması anlamında kadın girişimciliğinin, ekonomik olarak da sınırları kestirilemeyecek yararlar sağlayacağı tartışmasızdır.

3. Kadın Girişimciliğine Yönelik Teşvikler

Genel olarak girişimciliği geliştirmeye veya iş kurmaya yönelik teşviklerin tamamı kadınları da kapsamaktadır. Bunun yanında dezavantajlı grup olarak değerlendirilerek pozitif ayrımcılık yapılmakta, sosyal ve ekonomik hayata katılımın artırılması bakımından ya ayrıca teşvik programları uygulanmakta veya mevcut teşviklerde kadınlar için ayrıca özendirmeler yapılabilmektedir.

Destek ve teşviklerin kapsamı oldukça geniş olup bu çalışma kapsamında; İşKur destekleri, KOSGEB destekleri ve AB hibelerine değinilecektir.

3.1. İşKur Destekleri

Türkiye İş Kurumu, işgücü piyasası ihtiyaçları doğrultusunda; iş ve işçi bulmaya aracılık hizmetini etkin bir şekilde sunmak, işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik aktif programlar yoluyla istihdamı kolaylaştırmak, korumak, geliştirmek, çeşitlendirmek ve işini kaybedenlere geçici bir süre gelir desteği sağlamak üzere kurulmuş ve bu doğrultuda proje üreten, faaliyet yürüten bir kamu kurumudur.

İş ve İşçi Bulma Kurumu 15.03.1946 tarihinde faaliyete geçmiş, 4837 sayılı Kanun Kurumun görevini; "işçilere vasıflarına uygun işler bulmak ve işverenlere de işlerine uygun vasıfta işçi bulmak" yani iş ve işçi bulmaya aracılık olarak belirlemiştir.

1980'li yıllarla birlikte başlayan küreselleşme, teknolojik gelişmeler ve bilgi toplumu kamu istihdam kurumlarının önemini artırmış, fonksiyonlarını genişletmiştir. İş ve İşçi Bulma Kurumu'nu da gerek dünyada gerekse ülkemizdeki teknolojik alanda ve işgücü piyasasında meydana gelen gelişmeleri izleyebilecek, çağdaş iş kurumlarının üstlendiği görevleri yerine getirebilecek ve aktif işgücü programlarını uygulayabilecek bir yapıya kavuşturmak amacıyla, 4 Ekim 2000 tarih ve 617 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile İş ve İşçi Bulma Kurumu kapatılarak, Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) kurulmuştur.

Türkiye İş Kurumu kadının sosyal ve ekonomik hayata katılmasını özendirmek için çeşitli programlar uygulamıştır. Bunlardan birisi UNİCEF işbirliği ile gerçekleştirilen; "Genç Kız ve Kadınların Mesleki Eğitimi ve İstihdamı Projesi"dir.

Bu proje 1991 yılı Mayıs ayında başlamış ve 5 yıl devam etmiştir. Projenin amacı; İstanbul, Kocaeli ve Şanlıurfa'ya kırsal kesimden göç eden ve gecekonduda yaşayan genç kız ve kadınlara yönelik beceri kazandırma programlarıyla onlara geleneksel uğraşlarının dışında çağdaş ve topluma açık alanlarda meslek kazandırmak ve diğer sosyal yönlerinin geliştirilmesidir. Proje kapsamında; 5 yıllık süre çerçevesinde bilgisayarlı büro elemanı, elektrik ve elektronik montajı, kuaförlük ve turizm sektörüne yönelik açılan 195 kursa 3717 bayan katılmıştır.

İşKur'un bir diğer teşvik uygulaması Aktif İşgücü Projesi'dir. AB mali işbirliği programlaması kapsamında, Aktif İstihdam Tedbirleri ve Yerel Düzeyde İŞKUR'a Destek Projesi olarak uygulanmıştır. Aktif İşgücü Programları Projesi (AİPP)'nin geliştirilmiş bir devamı niteliğinde olan bu proje aktif istihdam tedbirlerinin hibe planı vasıtasıyla uygulanmasını içeren bir bileşene sahiptir. Toplam proje bütçesinden hibe planı bileşeni için ayrılan 16 Milyon Avro'nun 4 Milyon Avro'su T.C. Hükümeti katkısı, 12 Milyon Avro'su da Avrupa Komisyonu katkısıdır. Hibe planı bileşeni altında, seçilen 28 ilde sadece işsiz kadınlar ve gençlerin istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik projelere hibe verilmiştir.

Türkiye İş Kurumu'nun destek uygulamalarından biri de Özelleştirme Sosyal Destek Projeleri'dir (ÖSDP). ÖSDP, Ekonomik Reform Programı ile bağlantılı ve bu programın ayrılmaz bir parçası olan Ekonomik Kalkınma Kredisini destekleyen bir projedir.

Bu projenin amacı, işsizlerin küçük ölçekli işletme kurmak için gerekli yatkınlık ve beceriye sahip olup olmadıklarını tayin etmelerine yardımcı olmak ve yeterli

bulunan kişilerin gerekli iş planlarını geliştirmek, işyerini açmak ve başarıyla devam ettirmek konusunda yardımcı olmaktır (Küçük, 2008b: 336).

3.2. KOSGEB Destekleri

Ülkenin ekonomik ve sosyal ihtiyaçlarının karşılanmasında küçük ve orta ölçekli işletmelerin payını ve etkinliğini artırmak, rekabet güçlerini ve düzeylerini yükseltmek, sanayide entegrasyonu ekonomik gelişmelere uygun biçimde gerçekleştirmek amacıyla, Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı kurulmuştur (KOSGEB, Md. 1).

KOSGEB'in temel amacı; girişimcilik kültürünün ve ortamının geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için gerekli tedbirleri almak, bu kapsamda girişimleri ve girişimcileri desteklemektir (KOSGEB, Md. 4).

KOSGEB'in girişimciliğin geliştirilmesi, iş kurulması, işbirliğinin güçlendirilmesi ve fuarlara katılım gibi farklı destek uygulamaları sözkonusudur. Burada destek başlıklarından birisi, uygulama kısmında başarı hikâyesi olarak da sunulacak olan yeni girişimci desteği paylaşılabacaktır.

Girişimcilik desteği programının amaç ve gerekçeleri;

- * Ekonomik kalkınma ve istihdam sorunlarının çözümünün temel faktörü olan girişimciliğin desteklenmesi ve yaygınlaştırılması,
- * Başarılı ve sürdürülebilir işletmelerin kurulması,
- * Girişimcilik kültürünün yaygınlaştırılması,
- * İş Geliştirme Merkezlerinin kurulması ile girişimciliğin geliştirilmesi,
- * İstihdamın artırılması ve
- * Yerel dinamiklere dayalı girişimciliğin desteklenmesidir.

Girişimcilik Destek Programı 3 alt programdan oluşmaktadır. Bunlar; uygulamalı girişimcilik eğitimi, yeni girişimci desteği ve İş Geliştirme Merkezi desteğidir.

Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi: Minimum 60 saatlik eğitim ve atölye çalışmasından oluşan; girişimcilik özelliklerinin sınanması, iş fikri egzersizleri yapılması ve iş planı hazırlanması eğitim programını kapsar. Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri KOSGEB veya üniversite, İŞKUR, meslek kuruluşu, belediye vb. diğer kurum ve kuruluşlar tarafından düzenlenebilir. Eğitimler, genel ve gençler, kadınlar, dezavantajlı gruplar gibi özel hedef grupları için düzenlenir. Eğitimlere katılanlardan ücret alınmaz.

Yeni Girişimci Desteği: Bu destekten uygulamalı girişimcilik eğitimini tamamlayarak işini kuran girişimciler ve İŞGEM girişimcileri faydalanabilir.

3.3. AB Hibeleri

AB Hibeleri, Düzey II Bölgelerinde bölgesel kalkınmaya yönelik olarak hazırlanan projelerin desteklenmesini içermektedir.

Bölgesel düzeyde uygulanan hibe programları, ekonomik kalkınmanın bölgesel yaklaşımlarla ele alınmasını destekleyen araçlar olarak görülebilir. Bölgesel Kalkınma Programının temel hedefleri;

* Sürdürülebilir ekonomik kalkınmanın teşvik edilmesi ve

* Yerel önceliklere uygun, AB eş-finansmanlı hibe programlarının yürütülmesinde bölgesel düzeyde deneyim sağlanmasıdır (Küçük, 2007c: 495).

AB Hibe projelerinin üç farklı bileşeni sözkonusudur. Bunlar; yerel kalkınma girişimleri, küçük ölçekli alt yapı ve KOBİ bileşenleridir. Burada KOBİ Hibe bileşenine kısaca değinilecektir.

KOBİ Hibe Bileşeni; tarım, imalat ve hizmet sektörlerinde, özellikle küçük ve mikro işletmeler olmak üzere özel sektörün ihtiyaçlarına cevap vermek amacıyla hazırlanmıştır. Program, hedef bölgelerdeki işletmelere yönetim ve teknoloji konularında danışmanlık ve yatırım desteği sağlanarak, bu işletmelerin piyasa koşulları ile başarılı şekilde rekabet edebilmelerine yöneliktir. Bu şekilde; yenilik, modernizasyon, girişimcilik ve ticaret kültürünün desteklenmesi yoluyla, yerel işletmelerin rekabet gücünün artırılması ve bölgelerde istihdamın ve gelirin artması beklenmektedir (MFİB, 2005: 3).

4. Kadın Girişimciliğinin Desteklenmesinde Üç Başarı Hikâyesi

Bu başlıkta, İşKur, KOSGEB ve AB Hibelerinden destek alarak kadınların gerçekleştirdiği üç farklı ilden, farklı sektörlerden fakat hepsini Anadolu kadınının gerçekleştirdiği üç başarılı proje uygulaması paylaşılacaktır.

4.1. Konfeksiyon ve Dikiş Makinesi Operatörlüğü Eğitimi Projesi (Bayburt)

Konfeksiyon ve Dikiş Makinesi Operatörlüğü Eğitimi Projesi, Dünya Bankası Özelleştirme ve Sosyal Destek Projeleri kapsamında, Bayburt'ta, eşlerin ortaklığıyla kurulmuş bir şirketin Türkiye İş Kurumu'na Haziran 2004'de sundukları ve kabul edilerek 02/08/2004 ve 30/11/2004 tarihleri arasında uygulanmış ve başarıyla tamamlanmış olan bir projedir.

Proje 100 gün süreli olup, 20 kursiyerin net asgari ücretten dört ay boyunca maaş almalarına yetecek bir rakam olan yaklaşık 30 bin TL bütçe ile gerçekleştirilmiştir. Kursiyerlere ayrıca bu kapsamda toplu sağlık sigortası yaptırılmıştır.

İstihdam Garantili Konfeksiyon ve Dikiş Makinesi Eğitiminin temel hedefi, işsiz gençleri Konfeksiyon ve Dikiş Makinesi alanında bilgi, beceri ve nitelik sahibi yaparak, istihdamlarını sağlamaktır. Bu kapsamda, İstihdam Garantili Konfeksiyon ve Dikiş Makinesi Eğitimi Projesi kapsamında, konfeksiyon, dikiş makineleri ve atölyelerle ilgili, çalışanlarının bilgilencmeleri gereken temel konular, teorik ve uygulamalı olarak katılımcılara sunulmuştur.

Eğitim programının teorik kısmı fabrikanın eğitim programı için ilave düzenlemeler de yapılan bölümünde gerçekleştirilmiş, uygulamalı eğitimler ise yine fabrikada bizzat makine başında, gözetim altında yürütülmüştür.

İstihdam Garantili Konfeksiyon ve Dikiş Makinesi Eğitimi Projesi kapsamında katılımcılara, aşağıda ana hatları ile sıralanan konularda teorik ve uygulamalı eğitimler verilerek, katılımcıların konfeksiyon ve dikiş makineleri konusunda yetiştirilmeleri sağlanmıştır.

- * Dikişin Tanımı ve Çeşitleri
- * Zincir Dikişi
- * Dikim Makineleri
- * Dikim Makinelerinin Bölüm ve Görevleri (Baş, Tabla, Gövde ve Alt Bölüm vb.)
- * Dikiş Makinelerinin Bakımı ve Basit Arızaların Giderilmesi
- * Dikiş Makinesine İşlev Kazandıran Parçalar (Baskı, Kıvrırma, Biye, Çima, Fotosel vb.)
- * Hava ile Üfleme Tertibatı
- * Dikiş Makinesinin İşlevini Artıran Motor Ayarlamaları
- * Özel Makineler (Zincir makinesi)
- * Zig zag Makineler, İki İğneli ve Kör Dikiş Makineleri
- * Overlok ve Reçme Makineleri
- * Otomat Çeşitleri (Ponteriz, Düğme Dikme Makineleri vb.)
- * İlik Makinesi ve Çeşitleri
- * Yaka, Manşet, Kol Yırtmacı vd. Otomatlar
  - * Dikim Bölümünde Meydana Gelebilecek Kazalar ve Bunlar İçin Alınabilecek Önlemler

Proje sonucunda eğitim alan 20 kadın kursiyerden altısı başka işletmelerde çalışmış veya kendi işini kurmuş, 14 bayan kursiyer ise eğitim aldıkları, projeyi gerçekleştiren şirkette SGK güvencesiyle çalışmaya başlamışlardır.

4.2. Kadın STK'ların Güçlendirilmesi Projesi, AB Hibe Projesi (Gümüşhane)

Bu proje, kadınlar tarafından, Gümüşhane'de kadınları daha güçlü kılmayı, sosyal ve ekonomik yaşamda kadınların rolünü artırmayı amaçlayarak kurulan Gümüşhane Bölgesel Gelişme Faaliyetlerini Destekleme Derneği'nin sunduğu ve uygulayıp başarıyla tamamladığı bir projedir.

Proje, Türkiye'nin Az Gelişmiş Bölgelerindeki Kadınların ve Sivil Toplum Kuruluşlarının Güçlendirilmesi Hibe Programı kapsamında gerçekleştirilmiştir. Bu hibe programı, Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti desteği ile Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı tarafından yürütülmüştür.

Dernek bu proje faaliyetini gerçekleştirirken yerel yönetimleri ikna etmiş ve onların da desteğini almayı başarmış, özellikle pozitif bir bakış geliştirilmesi ve gerektiğinde bu yerel yönetimlerin imkânlarından faydalanılması gibi bir yarar elde edilmiştir.

Hibe projesinin toplam bütçesi 72 bin 283 avrodur. Projenin hedef kitlesi Gümüşhane, Kelkit, Köse, Şiran, Torul ve Kürtün ilçelerindeki 18-40 yaş arası 400 kadın ve ilde faaliyet gösteren 2 sivil toplum kuruluşudur.

Proje kapsamında şu faaliyetler gerçekleştirilmiştir.

- * Alan araştırması yaparak mevcut durumun ve beklentilerin belirlenmesi, geleceğe yönelik stratejilerin belirlenmesi,
- * Proje merkezinde kadınların ekonomik, sosyal ve siyasal yaşama katılabilmeleri konusunda destek sağlanması,
- * Girişimcilik, Toplumsal Cinsiyet Duyarlılığı, STK Yönetimi konularında eğitimler verilmesi,
- * Her ilçede bir kadın STK'nın kurulması,
- * Bir kadın organizasyonu olarak Türkiye genelinde Çok Amaçlı Toplum Merkezlerinin katılımıyla bir kapanış etkinliği yapılarak el becerilerinin sergilenmesi, bilgi ve tecrübe paylaşımı ve inanıldığında nelerin başarılabileceğinin güçlü bir biçimde duyurulması.

Proje sonrasında da bu dernekler faaliyetlerini, doğal ortamda nane, kekik vb. yetiştirilmesi ve pazarlanması gibi etkinliklerle devam ettirmiştir.

4.3. Temizlik Şirketi Uygulaması (Kastamonu)

İyi örnek olarak paylaşılacak olan temizlik şirketi uygulaması, KOSGEB girişimcilik desteği kapsamında gerçekleştirilmiştir.

KOSGEB Kastamonu verilerine göre; 2010-2015 yılları arasında Kastamonu'da, 70'in üzerinde Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi gerçekleştirilmiş ve bu eğitimlere yaklaşık 1800 kişi katılmıştır. Eğitime katılanların %47'si kadınlardan oluşmaktadır. Eğitime katılanların yaklaşık %12'si KOSGEB destekli işyeri açmıştır. KOSGEB destekli işyeri açanların %49'u bayan girişimcilerdir (KOSGEB Kastamonu Müd.).

Kastamonu'da da yurdun diğer bölgelerinde olduğu gibi, yeni girişimcilik desteğinden faydalanan kadın girişimciler, unlu mamuller ve yöresel yemekler başta olmak üzere çoğunlukla gıda alanında işletme kurmuş ve destek almışlardır.

Burada paylaşılacak örnek başarı uygulaması temizlik şirketi kurulmasıdır.

Girişimcilik desteği kapsamında Kastamonu'da BAŞARI Hanım öncelikle Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi almış, bu eğitimde aldığı sertifika ve KOSGEB tarafından belirlenen formatta hazırlanmış olan Temizlik Şirketi İş Planı ile KOSGEB Kastamonu Şubesi'ne müracaat etmiştir.

KOSGEB destek oran ve miktarları Tablo 1.'de görülmektedir.

Tablo 1. Yeni Girişimci Desteği Destek Unsurları

Destek unsuru	Geri Ödeme	Üst Limit (TL)	Destek Oranı (%) (1. ve 2. Bölge)	Destek Oranı (%) (3. ve 4. Bölge)
İşletme Kuruluş Desteği	Geri ödemesiz	2.000	%60 (Kadın girişimci, Gazi, Birinci derece şehit yakını veya engelli girişimciye %80 uygulanır)	%70 (Kadın girişimci, Gazi, Birinci derece şehit yakını veya engelli girişimciye %90 uygulanır)
Kuruluş Dönemi Makine, Teçhizat ve Ofis Donanımı Yazılım Desteği	Geri ödemesiz	18.000		
İşletme Giderleri Desteği	Geri ödemesiz	30.000		
Sabit Yatırım Desteği	Geri Ödemeli	100.000		

Müracaatı uygun görülen BAŞARI Hanım 2016 öncesi 30 bin TL olan geri ödemesiz destekten yararlanmış, kuruluş ve makine ekipman desteği almıştır. Daha sonra da yine o zaman 70 bin TL olan iki yıl vadeli ve faizsiz sabit yatırım

desteğinden yararlanmış, yeni ekipman satın alarak işini geliştirmiştir. Bugün işletmesini başarı ile yürüten BAŞARI Hanım, ailesinin geçimini sağlamanın ötesinde istihdama katkı sağlamakta, pazarda bu alanda duyulan bir ihtiyacı karşılamanın haklı gururunu yaşamaktadır.

5. Sonuç ve Öneriler

Türkiye İş Kurumu destekleri, AB fonları ve KOSGEB destekleri kadın girişimcilerin yararlanabilecekleri, kendi işlerini kurup aynı zamanda istihdama katkı sağlayabilecekleri, başarılı uygulamaları olan, geri ödemesiz, yararlı hibe destekleri olarak ifade edilebilir.

Özelleştirme Sosyal Destek Programı kapsamında proje hazırlayan bir bayan eşi ile birlikte şirket kurmuş, 20 kişinin dikiş makinesi operatörü olarak yetişmesini sağlamış, sonra da bunları istihdam ederek ekonomiye, bölgesel gelişmeye katkı sağlamıştır.

AB fonlarından yararlanmak üzere kadınların kurdukları bir dernek kadının sosyo ekonomik hayata katılımını güçlendirmek için AB projesi uygulamış, STK'lar kurmuş, kadınların bilinçlenmelerine ve yöresel değerleri ekonomiye kazandırmalarına katkı sağlamıştır.

Yine bir başarılı kadın girişimci de KOSGEB'den uygulamalı girişimcilik eğitimi aldıktan sonra KOSGEB yeni girişimci desteğine başvurmuş, kendi işletmesini kurmuş, ilave geri ödemeli destek de alarak işini büyütmüştür.

Sonuç olarak bu veriler doğrultusunda, destek uygulamalarının başarılı sonuçlar verdiği, destekleri takip eden, araştıran, sistematik çalışabilen ve kararlı kadınların bu desteklerden başarılı bir biçimde yararlanabileceklerini ifade etmek mümkündür.

Bu başarılı uygulamalar ışığında şu öneriler ifade edilebilir:

- * Kadınların sadece nüfusun değil, sosyo ekonomik yapının da yarı gücünü temsil ettiği bilinmeli, ekonomi programları ve destek uygulamaları bu kesim gözönünde bulundurularak geliştirilmelidir.
- * Girişimciliğin hem ekonomik hem de sosyal yönünün olduğu bilinmelidir.
- * İş hayatına atılmamış veya sosyal faaliyetlere katılmamış olan kadınlar girişimcilik konusunda başarılı olabileceklerine inanarak, yeteneklerine güvenerek bir başlangıç yapabilirler.

* İşi olan, kendi işini kurmuş ve yürütmekte olan veya STK yönüyle sosyal faaliyetlere katılan kadınlar, kendilerini geliştirebileceklerini, daha iyisini yapabileceklerini, bu potansiyelin ve enerjinin kendilerinde var olduğunu bilerek vizyon ortaya koyabilirler.

* Bu yapılırken en önemli yatırımın çocuklarımız olduğu, kadının ikame edilemez annelik rolü gözönünde bulundurulmalı, aile ile sosyal hayat dengesi çok iyi kurulmalı, iş kurayım derken çocuklar bilgisayara teslim edilmemelidir.

* Her kadının girişimci olması gerekmediği, fakat her kadının bir girişimci potansiyelinin olduğu hatırdan çıkarılmamalıdır.

* İş kurmanın zorlukları ve gereklilikleri dikkate alınarak, her kadın kendi yapabileceklerini iyi belirlemeli, gücü ve yetenekleri ile örtüşen çalışma alanları belirlemelidir.

KAYNAKÇA

- Küçük, Orhan (2015a) *Girişimcilik ve Küçük İşletme Yönetimi*, Sekizinci Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Küçük, Orhan (2008b) Özelleştirme ve Sosyal Destek Projelerinin Önemi: Bir Uygulama, *Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, ISSN: 1303-8370, Yıl: 8, Sayı: 15, ss. 331-344., s. 336.
- KOSGEB Kastamonu İl Müdürlüğü Verileri
- Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) Kurulması Hakkında Kanun, Kanun No. 3624 Kabul Tarihi: 12.4.1990 Yayımlandığı Resmi Gazete: Tarih:20.04.1990 Sayı: 20498, Madde 1.
- Küçük, Orhan (2007c) "AB Uyum Sürecinde Kalkınma Ajansları ve AB Hibe Projelerinin Bölgesel Kalkınmaya Katkılarının Araştırılması: Samsun, Kastamonu ve Erzurum Nuts II Bölgesi Örneği", *Atatürk Üni. Sosyal Bilimler Enst. Dergisi*, Cilt: 10, Sayı: 2, ISSN: 1304-4990, ss. 495-507.
- Merkezi Finans ve İhale Birimi (2005) *Samsun Kastamonu Erzurum Düzey 2 Bölgeleri Kalkınma Programı KOBİ Hibe Programı 2005 Yılı Teklif Çağrısı Başvuru Rehberi*.